

La metodologia de projectes a un centre específic

"Pinyol vermell" ASPACE (per a paralítics cerebrals)

INTRODUCCIÓ

El motiu que ens ha duit a aplicar la metodologia de projectes en aquest centre ha estat la hipòtesi que els principis on es basa aquesta metodologia ens permetrien superar les dificultats que trobam quan treballam amb metodologies més tradicionals. Ens hem adonat que en la majoria dels casos els nins treballaven un mateix tema un any darrera l'altre i no arribaven a assimilar o integrar a les seves estructures cognitives els conceptes fonamentals d'aquests temes, la qual cosa feia que d'un any per l'altre no ho poguessin recordar.

Per altra part, és molt difícil motivar aquests nins PC per els temes que creim que haurien de conèixer i aprendre, a la vegada que els és molt difícil mantenir i centrar l'atenció en les activitats que els proposam.

Per tot això ens hem decidit a aplicar la **metodologia de projectes** per poder superar les dificultats que hem apuntat.

Els objectius que perseguïem són els següents:

1r. Connectar amb els interessos, inquietuds i capacitats dels nins.

Si coneixem quins són els vertaders interessos del nin -que no sempre coincideixen amb els que nosaltres pensam que tenen, podrem plantejar i estructurar

els temes d'acord amb aquests interessos i, d'aquesta manera, els nins estaran més motivats, participaran més i el nivell d'atenció serà millor, la qual cosa farà que puguin realitzar de manera més fàcil els aprenentatges.

Per una altra part, ens és indispensable conèixer quines són les capacitats i nivell de desenvolupament del nin ja que d'aquestes capacitats i nivell de desenvolupament dependran les activitats que programen i la manera d'estructurar-les.

2n. Fomentar els aprenentatges funcionals i significatius.

Intentam que totes aquelles coses que abans els nins no havien entès bé, o de les quals no se n'havien apercebut, tinguin un sentit per a ells. Per això, el que els explicam a classe ha de relacionar-se amb el que ells ja saben, amb la informació prèvia que en tenen dels temes que volem tractar a la classe. D'aquesta manera la nova informació es podrà incorporar a les estructures mentals dels nins i passar a formar part de la seva memòria comprensiva.

Creim igualment important que el nin se n'adoni que el que aprèn li és útil, que li ajuda a entendre la realitat que l'envolta i a solucionar els problemes de la vida quotidiana.

3r. Motivar el nin perquè participi activament en l'elecció i la realització dels projectes de

manera que es senti interessat en ells.

Interessa que el nin sigui subjecte actiu en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Creim que si ell mateix tria el projecte o el tema que vol estudiar i participa activament en la seva realització, per exemple, cercant informació, experimentant, ..., estarà més motivat per entendre el que se li planteja; l'aprenentatge tindrà més sentit per ell i serà significatiu.

4t. Proposar al nin activitats que li servesquin com a guia per poder trobar resposta als seus propis interrogants.

Hem intentat adoptar una actitud que faciliti la formulació de preguntes, dubtes; la participació de tots. És a dir, que el nin no sigui un simple receptor de la informació. Per tal d'aconseguir-ho, no hem donat resposta a les preguntes o dubtes formulats, sinó que hem estimulat el nin a cercar respostes proposant-li activitats que l'ajudin en aquesta tasca (cercar informació, realitzar petits experiments o observacions,...) En totes aquestes activitats el nin podrà trobar la resposta als seus propis interrogants.

PASSES A SEGUIR PER DESENVOLUPAR ELS PROJECTES

Els objectius que ens hem plantejat els intentam aconseguir mitjançant l'elaboració de pro-

jectes, per la qual cosa seguim les etapes següents:

1ra. Partir dels interessos i capacitats dels nins

Per això, a principi de curs varem demanar als nins quins temes els agradaria estudiar. Els projectes els hem preparat a partir dels temes que ells varen triar, més alguns que nosaltres hi hem afegit, perquè evidentment es tracta d'un procés d'elecció amb un alt nivell de complexitat i els nins necessiten un temps per tal de desenvolupar les capacitats necessàries per realitzar aquestes eleccions.

2na. Conèixer les idees prèvies des de les quals partir.

Qualsevol procés d'ensenyament-aprenentatge que no es situa a la zona de desenvolupament pròxim a l'alumne es troba ja d'entrada amb un alt percentatge de possibilitats de fracassar. La zona de desenvolupament pròxim és diferent en cada alumne i depèn del nivell de desenvolupament i dels coneixements previs. Per això, quan iniciam el projecte, intentam conèixer les idees prèvies dels nins sobre el tema. Per poder-les conèixer, plantejam una discussió en grup, preguntam als nins què és el que saben sobre el tema que pretenem estudiar. Aquestes idees prèvies constitueixen el nostre punt de partida.

3ra. Creació de conflictes cognitius.

La contradicció entre la nova informació que arriba al nin i la que ells ja tenen provoca un desequilibri en les seves estructures cognitives.

Nosaltres intentam crear el

conflicte mitjançant l'establiment de discussions entre els nins, els preguntam què és el que els agradaria saber sobre els temes que ells mateixos han triat. En aquestes discussions van sortint idees diferents o contradictòries, es plantegen interrogants que nosaltres deixam oberts.

4a. Restabliment de l'equilibri mitjançant la recerca de les solucions pertinents.

Com ja hem dit a la fase anterior, cream un conflicte que implica un desequilibri que s'intentarà restablir mitjançant la recerca de les respostes plantejades. És a través de successius processos de conflicte-de-

sequilibri-equilibri com el nin avança en els aprenentatges.

Nosaltres intentam el que sigui el mateix nin que trobi la resposta a les preguntes que s'han plantejat. Per això l'animam a cercar informació, a demanar a ca seva, als pares i germans i, també, als nins d'altres classes.

Nosaltres prèviament hem informat els pares, a través d'una carta, sobre quin és el tema que estam estudiant i sollicitam la seva col·laboració facilitant-nos la informació que tinguin sobre el tema i responent les preguntes que els facin els seus fills.

D'aquesta manera intentam fomentar i estimular la iniciativa

del nin, la seva participació activa en el procés d'aprenentatge, la qual cosa fa que estigui més interessat i motivat.

Per altra part, ens interessa que els nins aprenguin tota una sèrie de procediments de recerca i d'utilització de la informació, és a dir, pensam que és molt important que sàpiga on pot anar a cercar informació i què ha de fer amb ella per tal que li sigui útil.

Així, idò, quan feim un projecte dedicam uns dies a la recollida d'informació: els nins duen llibres, dibuixos, objectes de ca seva, i recullen la informació que els aporten els altres companys d'altres classes. Després tots junts revisam i llegim la informació obtinguda, i donam resposta a les preguntes que ens havíem plantejat fent una síntesi de tot el que hem trobat.

5a. Generalització i funcionalitat de l'aprenentatge.

Per tal que el nin reconegui que les coses que aprèn li són útils i tenen un sentit, i també amb la intenció de generalitzar els aprenentatges a diferents situacions, hem programat una sèrie d'experiències. D'aquesta manera els nins han pogut experimentar els aspectes més rellevants dels temes o els conceptes més abstractes i difícils d'integrar a les seves estructures cognitives.

També hem fet una sortida, sempre que el tema estudiat ho ha permès, que ens ha donat la possibilitat que els nins poguessin veure el medi on habitualment es troben totes les coses estudiades a la classe i puguim comprovar quina és la manera habi-

tual de manifestar-se.

Per tal de relacionar el tema amb algun aspecte cultural de l'entorn, hem après alguna cançó o algun poema, la qual cosa resulta molt divertit per als nins.

Com a resum dels aspectes més importants que s'han tractat i com a complement d'algunes de les activitats, els nins han fet unes fitxes. Aquestes s'han recollit en una mena de quadern o llibret que els nins se'n duen a ca seva per mostrar-lo als seus pares, cosa que era molt motivant per ells.

CONCLUSIONS

Com a resum us contarem quines han estat les dificultats generals amb que ens hem trobat i, també, quins són els aspectes que consideram més positius d'aquesta metodologia.

En primer lloc, una de les dificultats és la mateixa **metodologia de projectes** que exigeix un aprenentatge. És a dir, quan vàrem començar a parlar de projectes i del que això significa per als nins, no sabíem molt bé què els demanàvem ja que no estaven acostumats a ser ells els que havien de plantejar problemes i, molt manco, a cercar-hi solucions.

Els nins paralítics cerebrals, a causa de les seves dificultats, estan acostumats que els ho facin tot: els vesteixen, desvesteixen, els renten, etc. i moltes vegades passa el mateix en els aprenentatges escolars: els deim què han de fer, com, quan, de quina manera, i encara després els ajudam a fer-ho. Per tant, el fet que per primera vegada els

demanassin per triar les coses que els agradaria aprendre, feia que la seva sorpresa fos tanta que no eren capaços de fer-ho sense ajuda. El mateix passava en el començament dels primers projectes quan plantejàvem què volien saber d'aquell tema i de quina manera podrien trobar les respostes.

Per tot això, al principi el mestre els havia d'ajudar i dirigir per poder-ho fer. Teníem la sensació de manipulació i ens plantejàvem si realment respectàvem els seus interessos i necessitats o si eren els que nosaltres pensàvem que ells haurien de tenir.

Aquest problema, però, es va anar solucionant a mesura que els nins varen aprendre a treballar amb aquesta metodologia i a convertir-se cada vegada més en autors dels seus aprenentatges.

Una altra dificultat era la realització de les fitxes que feia cada nin en relació a les activitats que anaven fent i que després servien per elaborar el llibre de projectes. A causa de les seves dificultats i que la majoria d'ells no sap llegir ni escriure, aquestes fitxes han d'esser molt senzilles -pintar, aferrar, repassar, etc.- i de nivell molt simple i repetitiu. A més d'això i donada la problemàtica motriu i la manera de treballar, generalment molt lenta, que tenen els nins amb P.C., sovint teníem la sensació de perdre el temps i que no estava compensat pel profit que els nins en treien.

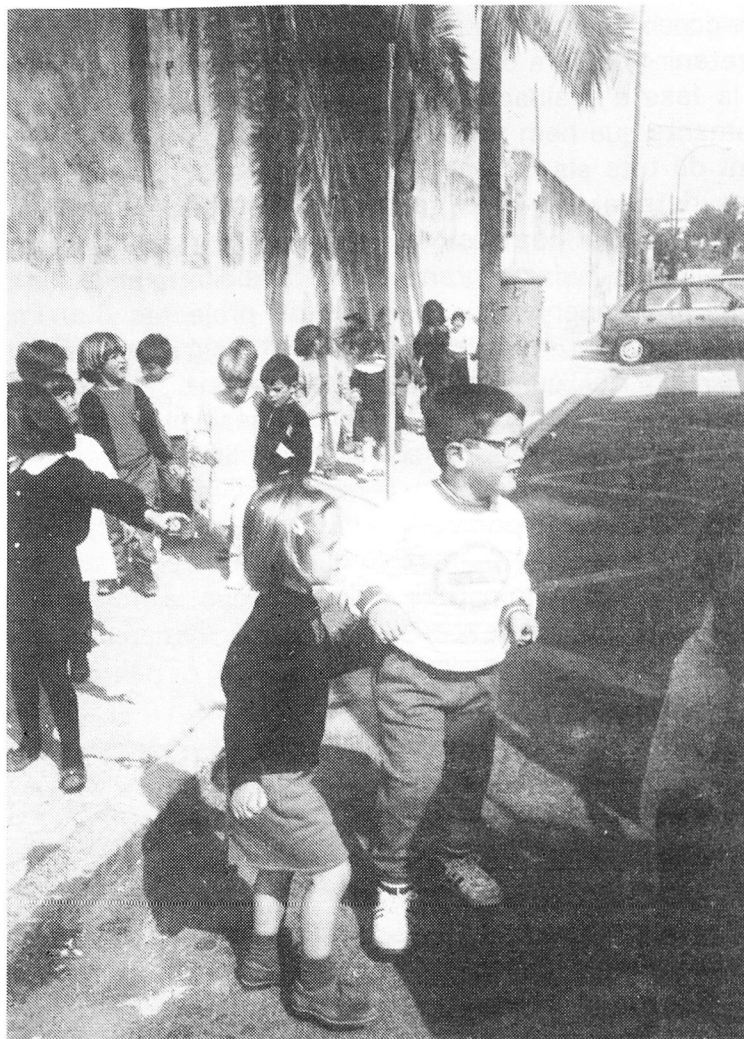
Però, per altra banda, pensàvem -i l'experiència ens ha

demostrat que era cert- que la confecció del llibre no es podia suprimir perquè pels nins era molt important poder comptar amb aquest material per ells mateixos i per poder-lo mostrar als seus pares, a més de ser un resum manipulable de totes les seves experiències. Pensam que és una bona manera d'acabar els projectes. També ens ha servit a nosaltres per repassar el que hem fet.

Els problemes que hem explicat fins ara són els que sorgien mentre realitzàvem la tasca. N'hi ha uns altres, però, que hem pogut valorar una vegada acabada la feina, en el moment de reflexionar sobre el que havíem fet.

Ens hem adonat que la realització i assimilació dels temes treballats amb la **metodologia de projectes** és més efectiva com més pròxims al nin i als seus interessos són els temes estudiats. Quam amb els nins hem repassat el que havíem après durant els curss, hem comprovat que recordaven de manera molt més clara els temes que ells havien elegit. En canvi, els que nosaltres havíem suggerit no els recordaven tant.

Pensam, per tant, que és millor que els nins triïn els projectes i que ho facin a mesura que els vagin acabant, ja que és la millor manera que estiguim totalment relacionats amb els seus interessos en el moment en què es fan i no, com hem fet aquest any, triar-los tots a principi de curs, ja que, si bé això permet una millor planificació al mestre, sobretot per la recerca de material, resta

interès i motivació als nins.

Principalment els primers projectes que fan els nins han de ser aquells que realment els motivin més i pels quals demostrin més interès, ja que, si com hem dit abans, la **metodologia de projectes** exigeix un aprenentatge, aquest resultarà més fàcil i s'integrarà millor si fa referència a un tema que realment els agrada i interessa especialment.

A pesar de tot el que hem dit, hem de tenir en compte i no perdre de vista el fet que, donada l'especial problemàtica d'aquest tipus de nins, el mestre

sempre haurà de tenir un paper molt més actiu i provocador de conflictes per poder ajudar a superar les mancances que molts d'ells tenen i que només amb el temps i l'aprenentatge podran arribar a superar.

En darrer lloc hem de dir que hem comprovat que la **metodologia de projectes**, encara que impliqui un tipus d'aprenentatge que afavoreix la integració dels coneixements a quasi la totalitat dels nins, no dona els mateixos resultats si aquests nins no tenen un nivell intel·lectual i una capacitat d'abstracció suficient per

assimilar coneixements d'aquests tipus i retenir-los. És a dir, hem vist, a la fase d'avaluació dels coneixements que hem fet darrerament de tots els projectes, com uns determinats nins del grup amb una capacitat intel·lectual molt baixa i grans dificultats d'aprenentatge, realment recordaven molt poc, quasi bé res, del que havien estudiat. Malgrat tot, hem de dir que encara que no s'aconsegueixin resultats satisfactoris, aquesta és la metodologia més adequada ja que permet que tots els nins puguem participar de les activitats més experimentals i en puguin treure qualche profit.

Malgrat tot, la valoració global de la tasca realitzada és totalment positiva, tant per als nins com per a nosaltres. Hem descobert un altre tipus de plantejament de feina que ens ha acostat molt més als nins, a les seves necessitats i interessos. Per tant, hem pogut planificar la feina de manera que tots, nins i mestres, hem gaudit molt més de fer-la.

En resum, pensam que els aspectes bàsics implícits a la **metodologia dels projectes** i que fan referència a la teoria constructivista són els següents:

- Comptar amb els interessos i la motivació dels nins.
- Esbrinar les seves idees prèvies.
- Construir els nous aprenentatges a partir del medi més pròxim.
- Provocar conflictes perquè els nins mateixos cerquin les estratègies per solucionar-los.
- Aconseguir l'assimilació dels

nous aprenentatges mitjançant activitats experimentals.

A nosaltres, les mestres, ens ha permès veure els nins des d'una òptica diferent i planificar millor allò que els volíem ensenyar a partir dels seus interessos. Treballar amb la **metodologia de projectes** duu implícita una actuació més autònoma en tant que són els nins els qui planegen i resolen els interrogants. Són ells els que fan, i el mestre el que coordina.

Ens ha permès, també, implicar els pares en la tasca educadora perquè, a més d'informar-los, els demanam la seva

col·laboració en la recerca d'informació i l'aportació de material. Es pot dir que la majoria de pares han col·laborat, uns més i altres menys. Aquest aspecte, com ja hem dit, és molt motivant per als nins ja que molt d'ells no tenen el costum de veure els seus pares tan interessats en les seves tasques escolars.

Aquestes són les conclusions a les que hem arribat després d'utilitzar el **mètode de projectes**, durant el passat curs amb els nins de la classe dels Cangurs i dels Grills.

*Francesca Ballester
Joana Fiol*

**Més de 10.000
residents* ja han
escollit**

**viatges s.a.
Ramuntana**
SAL-078-14281

Per qualitat:

...d'ofertes
...de serveis
...d'informació

Carrer 31 de desembre, 12
Tel: 204600. Fax: 204450
Palma de Mallorca

*Dades corresponents a la temporada 91